

Esitys kansalaisuuslain muuttamisesta

Tiina Sinkkanen 28.2.2019

Esityksen lähtökohdat

- Hallituksen turvapaikkapoliittinen toimenpideohjelma (8.12.2015):
YK:n ja EU:n terroristijärjestöksi luokitteleman organisaation toimintaan osallistuminen sekä matkustaminen ulkomaille terrorismirikoksen tekemistä varten ja tällaisen matkustamisen rahoittaminen kriminalisoidaan. Edellisen jälkeen ***säädetään mahdollisuudesta mitätöidä Suomen kansalaisuus terrorismitoimiin osallistuneilta kaksoiskansalaisuuden omaavilta henkilöiltä.***

- Eurooppalainen yleissopimus kansalaisuudesta, 7 artikla:
Sopimusvaltio **ei voi säätää** valtionsisäisessä lainsäädännössään kansalaisuuden menettämisestä ...
muutoin kuin seuraavissa tapauksissa:
...
d) henkilö käyttäytyy tavalla, joka ***vakavasti vaarantaa sopimusvaltion elintärkeitä etuja***
...
• Tämä sisältäisi vain sellaisia rikoksia kuin maanpetos ja työskentely ulkomaiselle salaiselle palvelulle.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytäntö

- Kansalaisuuden menettäminen ei saa loukata yksilön oikeutta **yksityis- ja perhe-elämän** kunnioitukseen.
 - Kansalaisuutta **ei saa poistaa mielivaltaisesti**.
 - » perustuttava lakiin
 - » viivytyksetön viranomaistoiminta
 - » menettelytakeet ja oikeusturva
 - **Vaikutukset yksilölle** on otettava huomioon (esimerkiksi asuinpaikka, perheenjäsenet).
- Hallinnollinen seuraamus ei saa rikkoa **kieltoa syyttää ja rangaista kahdesti**.
 - **Aineellinen (asiallinen) yhteys** rikosprosessiin
 - » eri tarkoitukset
 - » ennakoitavuus
 - » ei uutta näytön ja tosiasioiden arviointia
 - » ei suhteeton lisäseuraamus
 - **Ajallinen yhteys** rikosprosessiin

A & B v. Norja (2016)

K2 v. Yhdistynyt kuningaskunta (2017)

Kansalaisuuden menettäminen tiettyjen rikosten perusteella

- Kansalaisuuslakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että Suomen kansalaisuuden voisi menettää, jos syyllistyy sellaiseen **maanpetos-, valtiopetos- tai terrorismirikokseen**, josta on säädetty ankarimmaksi rangaistukseksi vähintään kahdeksan vuotta vankeutta.
 - Tällaisia rikoksia ovat esimerkiksi **maanpetos, vakoilu ja valtiopetos**. Näitä ovat myös terrorismirikokset, jotka on suunnattu Suomen elintärkeitä etuja vastaan, kuten esimerkiksi **terroristisessa tarkoituksessa tehty törkeä pahoinpitely, tappo tai murha; tai terroristiryhmän johtaminen; koulutus, värväys tai rahoittaminen** terrorismirikoksen tekemistä varten.
- Edellytyksenä kansalaisuuden menettämiselle olisi myös se, että henkilö on tuomittu vähintään **viiden vuoden** ehdottomaan vankeusrangaistukseen.

Kansalaisuudettomuuden kieltö sekä yksityis- ja perhe-elämän suoja

- Suomen kansalaisuuden voisi menettää vain, jos henkilöllä on myös jonkin **toisen valtion kansalaisuus** ja riittävästi tosiasiallisia siteitä toiseen kansalaisuusvaltioonsa. Suomen kansainvälisten velvoitteiden ja perustuslain mukaan keneltäkään ei saa ottaa kansalaisuutta pois, jos henkilöstä tulisi tämän takia kansalaisuudeton.
- Päätös kansalaisuuden menettämisestä tehtäisiin henkilön tilanteen kokonaisarvioinnin perusteella. Siinä otettaisiin huomioon henkilön **siteet eri kansalaisuusvaltioihin**, kuten kielitaito, asuinpaikat, perhe, opiskelu ja työskentely, samoin mahdolliset seuraukset hänen perheenjäsenilleen. Myös syntyperäinen Suomen kansalainen voisi menettää kansalaisuutensa, jos kansalaisuuden menettäminen ei merkitsisi kohtuutonta puuttumista hänen yksityis- ja perhe-elämäänsä.

Kansalaisuuden menettämisestä päättäminen

- Päättös kansalaisuuden menettämisestä voitaisiin tehdä Suomessa annetun ja lainvoiman saaneen **rikostuomion** perusteella. Kansalaisuuden voisi menettää vain sellaisen rikoksen vuoksi, joka on tehty lainmuutoksen voimaantulon jälkeen.
- **Alle 18-vuotiaana** tehdyn rikoksen perusteella kansalaisuutta ei voisi menettää. Lapsi ei voisi menettää kansalaisuuttaan siksi, että hänen vanhempansa menettää kansalaisuutensa rikokseen syyllistymisen vuoksi.
- Päättöksen kansalaisuuden menettämisestä tekisi **Maahanmuuttovirasto**. Päättöksestä olisi valitusoikeus hallinto-oikeuteen.

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
kirjaamo@intermin.fi